

ΟΔΗΓΟΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΑΝΑΦΟΡΩΝ

Σε παγκόσμιο επίπεδο, έχουν κατά καιρούς αναπτυχθεί διάφορα συστήματα βιβλιογραφικών αναφορών, τα οποία διαφέρουν ως προς τον τρόπο με τον οποίο δομείται και παρουσιάζεται η βιβλιογραφική πληροφορία. Για **παράδειγμα**, κάποια από αυτά τα συστήματα είναι τα:

APA (American Psychological Association),

Chicago B. ή **Numeric**,

Harvard,

MLA (Modern Language Association),

footnotes

κ.ά.

Είναι ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΟ όλες οι βιβλιογραφικές αναφορές που καταγράψατε στο κεφάλαιο «Βιβλιογραφία», να τις αναφέρετε και συντομογραφικά ΚΑΙ μέσα στο κείμενο της εργασίας σας. Αυτές είναι οι **αναφορές εντός κειμένου** γνωστές και ως **in-text references**. Οι αναφορές αυτές τοποθετούνται από τον συγγραφέα στο σημείο που χρησιμοποιήσατε την πληροφορία της ΚΑΘΕ βιβλιογραφικής πηγής ΠΟΥ ΔΙΑΒΑΣΑΤΕ. Ο τρόπος που γίνεται η αναφορά εντός κειμένου, εξαρτάται από τις παρακάτω περιπτώσεις: i) εάν είναι οι συγγραφείς της βιβλιογραφικής πηγής είναι περισσότεροι των 2 τότε η παραπομπή (αναφορά εντός κειμένου) γράφεται σε παρένθεση ως εξής: (Επίθετο 1ου συγγραφέα, κ.α., Χρονολογία), π.χ. (Βερβερίδης κ.α. 1996), ii) ή εάν είναι οι συγγραφείς είναι μόνο 2 ή 1, τότε η παραπομπή γράφεται επίσης σε παρένθεση ως εξής: (μόνο Επίθετα των δύο συγγραφέων, Χρονολογία δημοσίευσης), π.χ. (Παπαδόπουλος και Διαμαντάκης, 2000) ή (Χριστοφίδης, 1986).

1. Ποιες είναι οι διαφορές μεταξύ των διάφορων συστημάτων βιβλιογραφικών αναφορών;

Όλα τα συστήματα βιβλιογραφικών αναφορών παρέχουν τις ίδιες πληροφορίες όπως όνομα συγγραφέα, τίτλος, τόπος έκδοσης και εκδότης,

αλλά το καθένα έχει τις δικές του ξεχωριστές απαιτήσεις. **Γι αυτό και πρέπει να χρησιμοποιείται ένα μόνο σύστημα τη φορά.**

Παραδείγματα:

APA:

Batt, Chris (1998). *Information Technology in Public Libraries*. 6th ed. London: Library Association Publishing.

Numeric:

Batt, Chris. *Information Technology in Public Libraries*. 6th ed. London: Library Association Publishing, 1998.

Harvard:

Batt, Chris, 1998. *Information Technology in Public Libraries*. 6th ed. London: Library Association Publishing.

MLA:

BATT, Chris. *Information Technology in Public Libraries*. 6th ed. London: Library Association Publishing, 1998.

Στην ακαδημαϊκή κοινότητα και σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, οι πιο διαδεδομένες μορφές βιβλιογραφικών αναφορών είναι:

- Το **Harvard system** **(ΑΥΤΟ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΕΤΕ ΓΙΑ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ ΤΟΥ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ)** και
- Το **Numeric system**, τα οποία θα αναλυθούν παρακάτω.

2. Ποια είναι η διαφορά μεταξύ της λίστας βιβλιογραφικών αναφορών (References) και της βιβλιογραφίας (Bibliography);

Η λίστα βιβλιογραφικών αναφορών περιέχει όλες εκείνες τις πηγές που χρησιμοποιήθηκαν και εμπεριέχονται στην εργασία. Σε αντίθεση, η βιβλιογραφία είναι μια προαιρετική λίστα από πηγές, οι οποίες αν και μελετήθηκαν, τελικά δε χρησιμοποιήθηκαν στην εργασία. **ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ ΘΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΘΕΙ Η ΛΙΣΤΑ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΑΝΑΦΟΡΩΝ ΩΣ ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΜΕ ΤΟ ΤΙΤΛΟ «ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ».**

3. Ποιες είναι οι αναφορές εντός κειμένου (γνωστές και ως in-text references);

Χρησιμοποιούνται κυρίως στις εμπορικές, ανθρωπιστικές και **θετικές** επιστήμες (όπως η **Γεωπονική** Επιστήμη) και παρέχουν σύντομες πληροφορίες (όπως Επίθετο συγγραφέα και ημερομηνία έκδοσης) στο κυρίως κείμενο, με σκοπό να καθοδηγήσουν τους αναγνώστες και να τους παραπέμπουν στις αντίστοιχες βιβλιογραφικές πηγές, που στην πλήρη τους.

4. Τί κάνουμε όταν σε ένα άρθρο (και όχι μόνο) δεν υπάρχει συγγραφέας;

Σε κάποιες δημοσιεύσεις/ έργα όπως λεξικά και κυβερνητικές δημοσιεύσεις, είναι δύσκολο να εντοπίσετε ποιος είναι ο συγγραφέας. Σε αυτές τις περιπτώσεις, οι βιβλιογραφικές αναφορές οργανώνονται αλφαβητικά με βάση το Φορέα Έκδοσης του δημοσιεύματος αυτού του τεκμηρίου ή της σειράς ή ακόμη και με βάση ένα συλλογικό όργανο στο ρόλο του συγγραφέα. Για παράδειγμα:

Σύστημα HARVARD:

Department of National Heritage, 1995. "*Review of the Public Library Service in England and Wales: Final Report*". London: Aslib.

CORDIS, 2004. "The role of Public libraries in the information society. Greece: Background information". Διαθέσιμο on line/ available from: <http://www.cordis.lu/libraries/en/green-gr.html>. Τελευταία πρόσβαση/ Last accessed 07/03/2004.

NUMERIC:

Department of National Heritage. *Review of the Public Library Service in England and Wales: Final Report*. London: Aslib, 1995.

The role of Public libraries in the information society. Greece: Background information [online], 2004. Available from: <http://www.cordis.lu/libraries/en/green-gr.html> [accessed 07/03/2004].

5. Τί κάνουμε όταν δεν αναφέρεται η ημερομηνία έκδοσης;

Όταν δεν αναφέρεται το έτος έκδοσης τότε χρησιμοποιείται είτε η χρονολογία του copyright είτε μέσα σε παρένθεση η συντομογραφία (Χ. Χ.) =(χωρίς χρονολογία) ή (N.D.)= (No Date).

6. Πώς κάνουμε αναφορά σε αποσπάσματα λόγων ή σε γνωμικά φυσικών προσώπων ;

Τα λόγια θα μπαίνουν μέσα σε εισαγωγικά και μαζί με το όνομα συγγραφέα και την χρονολογία έκδοσης θα αναφέρεται και ο αριθμός σελίδας. Εάν η παράθεση των λόγων ή γνωμικών ξεπερνά τις 4 γραμμές, τότε καλύτερα να κόψετε την παράγραφο χωρίς να τελειώνετε με εισαγωγικά.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: συνιστάται η εργασία σας να μην περιέχει χωρία ή αποσπάσματα άλλων συγγραφέων που θα αποτελούν ένα ποσοστό πάνω από το 5% της έκτασής της και πάντα αυτή η αναφορά να ακολουθείται από ένα προσωπικό σας σχόλιο που θα δικαιολογεί γιατί έχει επιλεγεί το συγκεκριμένο απόσπασμα και με ποιον τρόπο στηρίζει την άποψή σας.

Για παράδειγμα:

HARVARD:

Batt (2002, p.2) characterizes the whole situation as a new “Enlightenment”
Batt, Chris, 2002. At the Eye of the Storm: Public Libraries and Climate Change Lianza Conference 2002 [online] available from:
<<http://www.confer.co.nz/lianza2002/PDFS/Batt.pdf>> [accessed 15/06/2003]

NUMERIC:

Οι δημοσιεύσεις που αναφέρονται στο κείμενο είναι αριθμημένες στη σειρά. Ο αριθμός είτε βρίσκεται σε αγκύλες είτε εμφανίζεται ως δείκτης σε μορφή superscript. Για παράδειγμα:

In a recent study⁷⁷ it was argued... However, other research⁷⁸ suggests...

In a recent study [77] it was argued... However, other research [78] suggests...

Οι βιβλιογραφικές αναφορές τοποθετούνται σε αριθμητική σειρά στο τέλος κάθε σελίδας ή κεφαλαίου. Για παράδειγμα:

77. . Harrington, A. *The placebo effect*. 2nd ed. Harvard U.Pr., 1997.

78. Fee, E. & Brown, T.M. *Making medical history*. John Hopkins U.Pr.,1997, p.18.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ:

Ένα από τα αρνητικά του Numeric System είναι ότι οι αριθμοί που αναφέρονται στο κυρίως κείμενο διακόπτουν τη ροή της ανάγνωσης. Επίσης, το ότι σε κάθε footnote (υποσημείωση) θα πρέπει να εισάγετε κάθε φορά όλες τις βιβλιογραφικές λεπτομέρειες (συγγραφέας, τίτλος, ημ. έκδοσης κτλ.) του κάθε έργου.

7. Πώς γίνεται βιβλιογραφική αναφορά σε σημειώσεις μαθημάτων;

Όπως και στην περίπτωση που θα είχατε ένα βιβλίο, με τον διδάσκοντα ως συγγραφέα, και το Πανεπιστήμιο ως εκδότη.

8. Πώς γίνεται βιβλιογραφική αναφορά σε μια παρουσίαση ή συνέντευξη;

Κατά κανόνα, μόνο δημοσιευμένο υλικό θα πρέπει να χρησιμοποιείται ως βιβλιογραφική πηγή αλλά όχι στο κεφάλαιο της βιβλιογραφίας σας στο τέλος της εργασίας σας. Μπορείτε όμως κάλλιστα, να αναφέρετε στο κυρίως σώμα της εργασίας σας, τις πηγές αυτές.

Π.χ. 'Speaking on the NZ economy , Aroha Clark, from Treasury, stated that...'

Μια άλλη αναφορά μπορεί να είναι ως εξής: (Clark, Public Lecture, 5 May 2002)...

9. Τί είναι οι υποσημειώσεις (footnotes);

Πρόκειται για τις σημειώσεις που τοποθετούνται στο τέλος κάθε σελίδας και περιέχουν συνήθως, λεπτομέρειες και διευκρινίσεις κάποιων σημείων της εργασίας. Για τις υποσημειώσεις που επαναλαμβάνονται μπορούν να χρησιμοποιηθούν και συντομογραφίες. Οι υποσημειώσεις θα πρέπει να υποδεικνύονται με έναν αριθμό ως δείκτη (superscript) ή σε αγκύλες μετά το σημείο του κειμένου στο οποίο αναφέρονται.

1^ο παράδειγμα:

According to the Greek Ministry of Education (ΥΠΕΡΤΗ¹, 2004) the...

¹Translated: Ministry of Education and Religious Affairs or MERA

2^ο παράδειγμα:

Despite the fact that the collaboration in general, was a complicated issue as numerous M.P.R. [2]...

[2] Management Consulting and Public Relations

10. Πώς γίνονται αναφορές σε πληροφοριακές πηγές που παίρνουμε από το Διαδίκτυο;

Στη βιβλιογραφική παραπομπή, in-text μέρος, γίνεται αναφορά μόνο σε (Επίθετο συγγραφέα, Έτος). Χρησιμοποιούμε όμως τις πηγές αυτές στη λίστα της βιβλιογραφίας της εργασίας, παρέχοντας όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες (συγγραφέας, ημερομηνία, τίτλος κτλ). Αναφέρετε το URL και την ημερομηνία πρόσβασης της συγκεκριμένης σελίδας. Για τις αναφορές εντός του κειμένου χρησιμοποιήστε το όνομα του συγγραφέα (ή τον τίτλο, τον οργανισμό κτλ), αλλά όχι το URL.

Συμπερασματικά: **ΠΡΟΣΟΧΗ ΟΛΗΓΙΑ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΩΝ ΑΠΟ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ.**

Όνομ./νυμο Συγγραφέα (-ων), ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ. “Τίτλος άρθρου”, ΠΗΓΗ ΕΚΔΟΤΗ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ, (π.χ. Εφημερίδα, Ερευνητικό Ίδρυμα, κλπ.), Τεύχος (αν υπάρχει). Διαθέσιμο on line <εδώ μπαίνει η ιστοσελίδα> (π.χ. www.imbb.forth.gr/groups/plants). Τελευταία πρόσβαση <εδώ **ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ Η ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΤΗΣ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΑΤΕ**

Παραδείγματα

Κείμενο εργασίας:

The new Government has been elected on a manifesto of three key policy strands- Education, Education, Education (Steiakaki et al., 2008).

HARVARD:

Steiakaki MA, Chatzidakis G, Kefalopoulos D, Ververidis F., 2008. “An insight into the recognition mechanisms of Molecularly Imprinted Polymers (MIPs) for flavonoids quercetin, kaempferol and hydroxytyrosol”. In

Proceedings of 7th Joint Meeting Of AFERP, ASP, PSE & SIF, Athens, Greece, August 3–8, 2008. Editors: Skaltsounis, L. A., Magiatis P.; Co-Editors: Fokialakis N. Available online: <https://www.thieme-connect.com/products/ejournals/abstract/10.1055/s-0028-1084774>. Last accessed 12/06/2015.

NUMERIC:

Batt, C.. Proceedings Public Libraries in a Wired World [online], 2001. Available from: <http://conferences.alia.org.au/alia2000/proceedings/chris.batt.html>. [accessed 12/06/2003].

11. Πώς γίνεται βιβλιογραφική αναφορά σε άρθρα περιοδικών;

Εντός κειμένου τοποθετείται η βιβλιογραφική παραπομπή (in-text) συντομογραφικά εντός παρένθεσης όπου χρειάζεται να γίνει αναφορά σε κάποιο σχετικό δεδομένο, πχ., (Bennet, 2001). Κατόπιν, στο τέλος της εργασίας στο κεφάλαιο των βιβλιογραφικών πηγών, μαζί με το επίθετο του πρώτου συγγραφέα, και το έτος, κλπ., θα πρέπει να δίνονται όλα τα υπόλοιπα στοιχεία της δημοσίευσης, δλδ, να δίνετε επίσης τόμο τεύχος και αριθμό σελίδων.

HARVARD:

Bennet, M., 2001. "Reaching those in need". *Public Library Journal*, **16** (4) pp. 105-107.

NUMERIC:

Bennet, Margaret. Reaching those in need, *Public Library Journal*, **16** (4), 2001, pp. 105-107.

12. Πώς γίνεται αναφοράς σε άρθρο ή βιβλίο το οποίο “κατεβάσατε” από μια Βάση Δεδομένων (ΒΔ);

Σε γενικές γραμμές θα πρέπει να έχει τη μορφή:

Author surname, Initial. (Year)Title of article. *Journal title*. Volume (part), pages. Full-text [online]. Online Database name or host [accessed date]

HARVARD:

Almeida, Caroline De, 1997. Is there a public library funding crisis? *New Library World*. **98** (4), 144-155. Full-text [online]. Emerald. [accessed 12/08/2004].

<<http://konstanza.emeraldinsight.com/vl=1188217/cl=86/nw=1/fm=html/rpsv/cw/mcb/03074803/v98n4/s3/p144m> >

NUMERIC:

Author(s). Article title, *Journal title*, [Online], **Volume**, Issue, Date, Page numbers (if applicable). Available from: <give the URL> [Date accessed].

Almeida, Caroline De. Is there a public library funding crisis? *New Library World* [online], **98**, (4), 2004, pp. 144-155. Available from:

<<http://konstanza.emeraldinsight.com/vl=1188217/cl=86/nw=1/fm=html/rpsv/cw/mcb/03074803/v98n4/s3/p144m> > [accessed 12/08/2004].

13. Μερικά παραδείγματα με βάση τον τύπο των δημοσιευμάτων:

BIBΛΙΟ

HARVARD System:

Carless, G., 1980. *“Motorcycling for beginners”*. East Arlsey: E.P.Publishing, New York.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΕ ΒΙΒΛΙΟ

Davies, Rob, 2000. “Information Society Training and Awareness Raising Networks: ISTAR”. In: BROPHY, Peter, FISHER Shelagh and CLARKE, Zoë (eds), 2000. *“Libraries without walls 3: the delivery of library services to distance learners”*. London: Library Association Publishing, pp.205- 219.

Davies, Rob. Information Society Training and Awareness Raising Networks: ISTAR, 2000 In: Brophy, Peter, Fisher Shelagh and Clarke, Zoë (eds), *Libraries without walls 3: the delivery of library services to distance learners*. London: Library Association Publishing, 2000, pp.205- 219.

ΑΡΘΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ

Bennet, Margaret, 2001. Reaching those in need. *Public Library Journal*, **16** (4) pp. 105-107.

Bennet, Margaret. Reaching those in need, *Public Library Journal*, **16** (4), 2001, pp. 105-107.

ΑΡΘΡΟ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ

Harris, S., 2002. The end of print to paper. *Update* [online]. **1** (3). Available from: <<http://www.cilip.org.uk/update/issues/june02/article4june.html> > [accessed 12 February 2003]

Harris, S. The end of print to paper, *Update*, [online], **1**, (3), 2002. Available from: <<http://www.cilip.org.uk/update/issues/june02/article4june.html> > [accessed 12 February 2003]

Website

Central Public Library of Serres, 2004. [online] available from: <<http://www.serrelib.gr> > [accessed 02/05/2004]

Central Public Library of Serres. Available from: <<http://www.serrelib.gr> > 2004, [accessed 02/05/2004]

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ

Batt, Chris, 1995. The library of the future: public libraries and the Internet. *61st IFLA General Conference- Conference Proceedings*, August 20-25 1995. [online] available from: <<http://www.ifla.org/IV/ifla61/61-batc.htm> > [accessed February 2004]

Batt, Chris. The library of the future: public libraries and the Internet, **In:** *61st IFLA General Conference- Conference Proceedings*, August 20-25 1995, [online]. Available from: <<http://www.ifla.org/IV/ifla61/61-batc.htm> > [accessed February 2004]

ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

Department for Education and Skills, 2003. *The future of higher education*. London: HMSO

Department for education and skills. The future of higher education. London: HMSO, 2003.

ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΕ E-MAIL

Right, Emma, 2004. *Libraries go wireless* [online]. Message to: R.J. Hartley.

16 March 2004 [cited March 2004]. Personal Communication.

Right, Emma, 2004, *Libraries go wireless* [online], Message to: R.J. Hartley,

16 March 2004 [cited March 2004], Personal Communication.

ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

McGregor, D., 1960. The human side of enterprise. New York: McGraw Hill.

Cited by HANDY, C., 1993. Understanding organizations. 4th edition.

London: Penguin, p.36.

Mcgregor, D. The human side of enterprise. New York: McGraw Hill. *Cited by*

HANDY, C. Understanding organizations. 4th edition. London: Penguin,

1960, p.36.

14. ΝΑ ΘΥΜΑΣΤΕ:

- **Να κρατάτε πάντα λεπτομερείς σημειώσεις των δημοσιευμάτων που σας ενδιαφέρουν (συγγραφέας, τίτλος βιβλίου, άρθρου ή περιοδικού, αρ. τεύχους, σελίδες, URL) για να μπορείτε να ανατρέχετε σε αυτά όποτε χρειαστεί.**
- **Εάν έχετε έναν αριθμό από βιβλία του ίδιου συγγραφέα, τότε αυτά αναφέρονται στη βιβλιογραφική σας λίστα σε χρονολογική σειρά από το παλαιότερο στο πιο σύγχρονο έργο του. Εάν στην ίδια χρονολογία ο ίδιος συγγραφέας δημοσίευσε περισσότερα από ένα βιβλία, τότε μετά τη χρονολογία εμφανίζονται τα γράμματα (a, b, c, κτλ) και στη βιβλιογραφική αναφορά στο κείμενο, αλλά και στη βιβλιογραφική σας λίστα.**
- **Να ρωτήστε τον καθηγητή σας ή τον όποιο συνεργάτη έχετε ή τον εκδότη-διοργανωτή του Συνεδρίου που συμμετέχετε ή τον Εκδοτικό Οίκο που πρόκειται να δημοσιεύσετε, ποιο από τα δύο συστήματα βιβλιογραφικών αναφορών προτιμά.**

15. Για περισσότερες πληροφορίες, μπορείτε επίσης να συμβουλευτείτε τις παρακάτω πηγές:

- <http://abacus.bates.edu/~ganderso/biology/resources/writing/HTWtoc.html>
- <http://www1.uwe.ac.uk/students/studysupport/studyskills/referencing/uweharvard/howtociteawork.aspx>
- <http://www.h-net.org/%7Eafrica/citation.html> Guide to citing Website content.
- <http://www.uwe.ac.uk/hsc/learnteach/studyskills/referencingwebsite/index.htm> An introductory guide to referencing.
- <http://www.lmu.ac.uk/lss/lis/docs/Harvard/Harvard.htm> LMU Learning Support Services (1998). Bibliographic references: Harvard style [Website].
- <http://www.ucl.ac.uk/Resources/Searching/citing.htm> UCL Library Services (2000). Citing electronic sources [Website].
- <http://www.mmu.ac.uk/lisu/studyskills/references.html> MMU Guide to Referencing.